

Aan de gemeenteraad van Alkmaar

Onderwerp

Beantwoording raadsvragen VVD Invasieve exoten

Uw kenmerk

Ons kenmerk

Bijlagen

Uw brief van

10 maart 2025

Behandeld door

Unit en/of Team

Datum

1 april 2025

Geachte leden van de raad,

Het lid van de raad de heer Peters heeft ons op 10 maart 2025 de volgende raadsvragen gesteld over 'Invasieve exoten'. In deze brief leest u onze reactie, overeenkomstig art. 42 Reglement van Orde voor vergaderingen van de raad.

- 1 Is er binnen de gemeente Alkmaar sprake van invasieve exoten en/of overlast gevende planten en dieren? Kunt u dat aangeven per elk dikgedrukt voorbeeld en wilt u daarbij ingaan op de volgende subvragen: is er overlast, in welke mate, wordt het probleem groter of niet, is er gevaar voor de volksgezondheid en waar in onze gemeente doet het probleem zich voornamelijk voor?

Antwoord

Japanse duizendknoop

Komt voor in zowel landelijk gebied als in de stad en dorpskernen, op particulier terrein en op terrein van derden en gemeente. We zien niet direct explosief meer groeiplaatsen verschijnen maar daar waar de plant groeit is deze lastig te bestrijden. De plant is niet schadelijk voor de volksgezondheid en is zelfs eetbaar, wel heeft deze een zeer woekarend vermogen en kan schade aanbrengen aan verharding en gebouwen. In bermen kan de plant een gevaar vormen voor de verkeersveiligheid als het zicht van bestuurders ontnomen wordt als deze over het wegprofiel groeit. Voor de biodiversiteit is de plant schadelijk omdat deze de inheemse flora verdringt en na verloop van tijd de groeiplaats volledig overneemt. Stadswerk072 verwijdert de plant door deze meerdere keren per jaar weg te knippen en/of de plant uit te graven.

Reuzenberenklauw

Komt voor in zowel het landelijk gebied als in de stad en dorpskernen, op particulier terrein en op terrein van derden en gemeente. De plant komt op steeds meer locaties voor en de groeiplaatsen zijn lastig te verwijderen. De plant is schadelijk voor de volksgezondheid. In contact met de plant kan het sap blaren veroorzaken. Voor de biodiversiteit is de plant schadelijk omdat deze de inheemse flora verdringt en na verloop van tijd de groeiplaats volledig overneemt.

Stadswerk072 bestrijdt de plant door te zorgen dat deze niet tot zaadzetting komt, door de penwortels uit te graven of door groeiplaatsen meerdere keren per jaar te maaien.

Aziatische hoornaar

De Aziatische hoornaar komt sinds twee jaar (in lage aantallen) voor in de omgeving van Alkmaar. De Aziatische hoornaar vormt een risico voor de volksgezondheid, het is een agressieve soort die zijn nest verdedigt. Voor de biodiversiteit is de Aziatische hoornaar schadelijk voor met name honingbijen maar ook voor veel andere insecten.

De bestrijding van de Aziatische hoornaar wordt nu nog uitgevoerd door speciale teams vanuit de imkers in Nederland en in opdracht van de provincies.

Amerikaanse rivierkreeft

Komt massaal voor in het oppervlaktewater. De Amerikaanse rivierkreeft veroorzaakt met name schade aan oevers en zorgt voor verstoppingen aan drainagebuizen en peil regulerende installaties. De Amerikaanse rivierkreeft is schadelijk voor de inheemse aquatische flora en fauna en een bedreiging voor de biodiversiteit.

De soort wordt nog niet actief bestreden, onderzoek naar effectieve bestrijdingsmogelijkheden lopen nog. Landelijke en provinciale wetgeving geeft nog geen ruimte om de soort effectief te verwijderen en bestrijden.

Eikenprocessierups

De eikenprocessierups komt nu ongeveer 10 jaar voor in de omgeving van Alkmaar, maar nog in relatief lage aantallen. De soort is schadelijk voor de volksgezondheid.

Het is de verwachting dat de soort niet voor grote problemen gaat zorgen in deze regio. Het aandeel eikenbomen is in vergelijking met andere delen van Nederland een stuk lager en er is meer diversiteit in boomsoorten. Ook zien we dat steeds meer inheemse soorten de soort zien als voedselbron, het stimuleren van de biodiversiteit heeft een positief effect op de natuurlijke vijanden.

Door nesten te verwijderen wordt getracht de plaagdruk laag te houden. Daar waar nesten worden gevonden of gemeld, laat Stadswerk072 deze door een gespecialiseerd bedrijf verwijderen, zowel op particulier als in openbaar terrein.

Muizen en Ratten

Behoren niet tot invasieve exoten maar zijn als soort inheems.

Omdat ratten en muizen zich snel kunnen voortplanten, kunnen zij onder de juiste omstandigheden voor veel overlast zorgen. Plaagdruk van ratten en muizen komt bijna altijd voort uit een hygiëneprobleem. Ratten en muizen kunnen een gevaar vormen voor de openbare volksgezondheid en schade aanrichten, o.a. aan landbouwgewassen, oevers, fauna en persoonlijke bezittingen

Ratten en muizen worden daar waar overlast voorkomt en waarbij de volksgezondheid of -veiligheid in gevaar komt bestreden in opdracht van Stadswerk072. Ratten en muizen mogen door particulieren niet meer bestreden worden met rattengif. Hierdoor neemt de plaagdruk toe. Op 20 maart jl. hebben wij uw raad geïnformeerd over een diervriendelijkere aanpak van de ratten i.p.v. gif [Raadsinformatiebrief Rattenbeheersing zonder gif Gemeente Alkmaar](#)

Grauwe gans /de Canadese gans

De grauwe gans is een inheemse diersoort, de Canadese gans is echter wel een exoot maar is niet invasief. Waar de grauwe gans in zeer grote getalen binnen de regio voorkomt is dit niet het geval bij de Canadese gans.

De grauwe ganzen veroorzaken schade aan landbouwgewassen, rietlanden en oevers en kruidenrijkgrasland. Door de overmatige begrazing geven zij veel schade aan diverse biotopen waar kwetsbare vogelsoorten afhankelijk van zijn. De ganzen kunnen een gevaar vormen voor (vlieg)verkeer, en hun uitwerpselen zijn vervuilend voor de openbare ruimte en graslanden. Ook komen er door de uitwerpselen veel nutriënten in het milieu dat schadelijk is voor natuurontwikkeling.

De provincie bestrijdt de ganzen in o.a. de Eilandspolder. de gemeente voorkomt ganzenoverlast op delen van haar grondgebied door de eieren te behandelen. Stadswerk072 doet dit middels nestbeheer in de Oudorperpolder en op de Boekelermeer. In de Oudorperpolder om het weidelandschap en rietoevers te beschermen, waar de weidevogels en moerasvogels van afhankelijk zijn.

- 2 Kunt u aangeven of en hoe de gemeente invasieve exoten bestrijdt en hoe daarmee overlast voor de Alkmaarse burgers wordt voorkomen?

Antwoord

Zie beantwoording onder 1

- 3 Zijn er in de gemeente Alkmaar nog andere dan de genoemde planten of beesten die overlast geven en bestreden moeten worden?

Antwoord

Meeuw

Meeuwen kunnen overlast veroorzaken, vooral tijdens de broedperiode van april tot en met augustus. De gemeente probeert deze overlast zoveel mogelijk tegen te gaan.

Ambrosia

Is een plant die zware hooikoortsklachten veroorzaakt en daarom verwijderd als deze wordt aangetroffen in de openbare ruimte.

Watercrassula

Binnen Alkmaar zijn ook een aantal groeiplaatsen van watercrassula gevonden, deze waterplant afkomstig uit aquaria vormt een dichte vegetatiemat en verdringt inheems beplanting. Omdat deze plant groeit in watergangen is samenwerking met het waterschap noodzakelijk. Betreft het een kleine groeiplaats van watercrassula in het openbaar gebied dan wordt deze direct bestreden en verwijderd door Stadswerk072.

Halsbandparkiet

De halsbandparkiet neemt als invasieve soort in aantal toe, en zorgt voor steeds meer schade en overlast. De halsbandparkieten vormen een serieuze bedreiging voor holte bewonende fauna als broedende vogels en vleermuizen die bv in boomholte verblijven. De halsbandparkieten richten ook schade aan in bomen door het afbijten van knoppen, vruchten in fruitbomen worden aangevreten en zelf gevels van gebouwen worden opengebroken.

Inheemse soorten die overlast veroorzaken worden niet actief bestreden, ook niet als er overlast ervaren wordt, zoals bij mollen, distels of Jacobkruiskruid. Bij klachten of meldingen wordt geprobeerd met maatwerk oplossingen te bieden en de overlast te verminderen. Zo is de slechtvalk nestgelegenheid aangeboden in de Grote Kerk met o.a. als doelstelling onrust bij de meeuwen in de omgeving te scheppen, waardoor ze eerder elders nestgelegenheid gaan zoeken.

- 4 Kunnen de Alkmaarders zelf ook de bestrijding ter hand nemen of moet dit primair worden overgelaten aan de gemeentelijke diensten?

Antwoord

Alkmaarders kunnen op hun eigen terrein overlast gevende (invasieve) soorten verwijderen of voorkomen dat deze zich kunnen vestigen en/of verspreiden. Raadzaam is wel om vooraf advies in te winnen naar wat efficiënte maatregelen zijn, en of deze veilig kunnen worden uitgevoerd.

- 5 Kunt u aangeven hoe de voorlichting aan de Alkmaarders met betrekking tot invasieve exoten is georganiseerd en moet daarin vanwege de groeiende problematiek (zie de verschillende genoemde bronnen) een actievere rol worden overwogen? (Denk hierbij aan herkenning van plant en dier, preventie zoals het beperken van voedselbronnen en plant geen invasieve exoot in tuin of vijver).

Antwoord

De bestrijding van (invasieve) exoten is een taak van het rijk, welke vaak wordt neergelegd bij de provincies. Helaas wordt er door provincies weinig aandacht aan geschonken of middelen beschikbaar gesteld. Daarom is het aan de gemeente zelf ondanks dat dit niet primair haar eerste verantwoordelijkheid is, om daar waar mogelijk de overlast door invasieve soorten niet te laten escaleren. Voorlichting om de inwoners te betrekken bij de bestrijding van invasieve exoten wordt met Stadswerk072 afgestemd.

- 6 Kunnen Alkmaarders melding doen van de aanwezigheid en eventuele overlast van invasieve exoten?

Antwoord

Ja, via het meldingssysteem van Stadswerk072.

- 7 Invasieve exoten, een bedreiging of valt het mee in Alkmaar? Graag uw mening

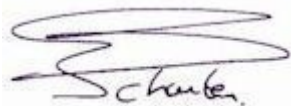
Antwoord

De soorten op zich vormen niet direct een bedreiging voor Alkmaar en haar inwoners, maar zodra soorten zich explosief kunnen vestigen en verspreiden kan dit wel voor bedreigingen binnen Alkmaar zorgen. Zowel economisch, voor de biodiversiteit als voor de openbare volksgezondheid en openbare veiligheid. Beheren en beheersen van de soorten is dan ook vaak vanwege het invasieve karakter van soorten noodzakelijk.

Met vriendelijke groet,

Het college van burgemeester en wethouders van Alkmaar,

mw. drs. A.M.C.G. (Anja) Schouten, burgemeester

dhr. R.M. (Robert) Reus MPM, gemeentesecretaris

